

USA nabízejí Ukrajině „izraelský model“ bezpečnostních záruk. Zelenskyj odmítá

24 ac24.cz/zpravy-ze-sveta/usa-nabizeji-ukrajine-izraelsky-model-bezpecnostnich-zaruk-zelenskyj-odmita

By Redakce

14. 6. 2023

Prezident Biden v uplynulých 16 měsících využil každé příležitosti, aby oslavil jednotu NATO v otázce Ukrajiny. V jednom klíčovém tématu se však pan Biden ocitl v rámci aliance poněkud izolován: kdy a jakým způsobem se Kyjev připojí. (Foto: Flickr)

Biden, který je opatrný v tom, aby se NATO dostalo do přímého boje s Moskvou, se snaží zachovat více než desetiletý status quo: vágní slib, že Ukrajina, nyní pravděpodobně nejmocnější vojenská síla v Evropě, se nakonec k alianci připojí, ale bez stanoveného harmonogramu.

Nyní se mezi spojenci rozpoutala debata, která vyvíjí tlak na pana Bidena, aby podpořil podstatně rychlejší a jistější cestu ke členství Ukrajiny. Pro pana Bidena jsou všechny možnosti spojeny se značnými riziky, přičemž se proti sobě staví jeho přání nedopustit, aby se v NATO objevily nějaké trhliny, a jeho stálý pokyn svým zaměstnancům „*vyhnout se třetí světové válce*“.

Mnoho spojenců, zejména ze zemí sousedících s Ruskem, chce Ukrajině poskytnout pevný politický závazek ohledně členství před summitem NATO, který se uskuteční příští měsíc v litevském Vilniusu. Někteří chtějí pro skutečné členství časový plán a konkrétní cíle, které je třeba splnit, i když až poté, co přestane zuřit válka, uvedli představitelé Bidenovy administrativy.

Krisjanis Karins, lotyšský premiér narozený v Americe, tvrdil, že „*jedinou šancí na mír v Evropě je, když bude Ukrajina v NATO*“. Ve středečním projevu na strategické konferenci v Rize řekl, že jakýkoli jiný výsledek znamená nevyhnutelný „*návrat Ruska*“.

V nátlaku je naděje, že jakmile bude Ukrajina plnoprávným členem aliance, Rusko se neodváží pokusit se svrhnout vládu v Kyjevě, protože útok na jednu zemi NATO je považován za útok na všechny. Podle jednoho z vysokých amerických představitelů, který je do diskusí hluboce zapojen, se ukrajinské členství stalo „*stravující debatou*“ jak v Evropě, tak uvnitř Bidenovy administrativy.

Pouze Německo se plně postavilo na stranu pana Bidena, ačkoli někteří z ostatních 29 spojenců mají vlastní tiché pochybnosti o připravenosti Ukrajiny plně se připojit k alianci – a o riziku, že by se státy NATO mohly v budoucnu nechat vtáhnout přímo do konfliktu s Ruskem.

Ve změní memorand a schůzek několik amerických představitelů v čele s ministrem zahraničí Antony J. Blinkenem zřejmě zaujalo stanovisko, že Bidenova administrativa bude nucena upřesnit cestu Ukrajiny ke členství, i když uprostřed války, která nemá jasný konec, se nepodaří dohodnout žádné datum.

Blinkenův názor byl posílen během setkání ministrů zahraničí NATO v Oslu před dvěma týdny, kdy mnozí ze spojenců – v čele s Polskem a pobaltskými státy – trvali na tom, že status Ukrajiny musí být vyjasněn při setkání pana Bidena a dalších světových lídrů.

Ačkoli nedošlo ke shodě na tom, jak posílit závazek vůči Ukrajině, bylo zřejmé, že někteří členové NATO zoufale hledají způsoby, jak ukázat, že 16 měsíců války přivedlo zemi blíže do svazku – a blíže k plnému členství. Tento krok by měl být zčásti vzkazem ruskému prezidentovi Vladimiru V. Putinovi, že nebude moci čekat, až se podpora Ukrajiny opozdí, a zčásti ústupkem prezidentu Volodymyru Zelenskému, který dlouhodobě volá po vstupu Ukrajiny do NATO.

Američtí představitelé tvrdí, že v Bílém domě oficiálně nekoluje žádný návrh na změnu současného amerického postoje, i když očekávají, že k tomu dojde v příštích několika týdnech. Bidenův Bílý dům sice nerad hovoří o vnitropolitických debatách, ale v tomto případě prosákly mnohé podrobnosti, včetně argumentu, že by pan Biden měl spíše předbíhat, než aby se zdálo, že dohání Evropany. Letos již pan Biden souhlasil s vysláním tanků M1 Abrams a prohlásil, že umožní výcvik ukrajinských pilotů na letounech F-16 americké výroby, což jsou významné obraty.

Očekávalo se, že otázka cesty Ukrajiny ke členství bude ústředním bodem úterního jednání pana Bidena s generálním tajemníkem NATO Jensem Stoltenbergem v Oválné pracovně. Předpokládá se, že se jedná o poslední návštěvu tohoto představitele Aliance, pokud se na poslední chvíli neobjeví snaha o opětovné prodloužení jeho mandátu.

Podle vysoce postaveného amerického představitele přinesl Stoltenberg Bidenovi kompromisní návrh, v němž by NATO souhlasilo s tím, že Ukrajina, která je vyzkoušená v bojích s vybavením a výcvikem NATO, by nemusela projít standardním procesem pro uchazeče o členství, než by mohla vstoupit.

Jiní představitelé uvedli, že by to vyvolalo otázky, co by tento proces nahradilo, včetně získání záruk, že se Ukrajina, která má za sebou korupci a je ve válečném stavu, nestane autoritářskou.

NATO je však především vojenskou aliancí a zahrnuje řadu zemí s nejednotným demokratickým kreditem, včetně Turecka a Maďarska.

NATO ve Vilniusu předloží panu Zelenskému soubor závazků členských států, že budou ve střednědobém horizontu pokračovat v dodávkách zbraní, munice a peněz na Ukrajinu – bez ohledu na osud současné protiofenzívy nebo volební kalendář.

Očekává se také, že NATO povýší své vztahy s Ukrajinou z Komise NATO-Ukrajina, založené v roce 1997, na Radu NATO-Ukrajina, což představuje vyšší úroveň angažovanosti a integrace.

Symbolika je jasná: v roce 2002, tucet let po rozpadu Sovětského svazu, se Rusku dostalo přesně stejného zacházení – s kanceláří uvnitř areálu NATO v Bruselu. V té době bylo Rusko označováno za „*rovnocenného partnera*“ členů NATO, ale to vše skončilo po ruské anexi Krymu v roce 2014.

Nyní by Ukrajina mohla uvnitř NATO hrát roli, kterou kdysi hrálo Rusko.

Otázka, jak definovat budoucnost Ukrajiny v alianci, předstihla druhou otázku, jak přijít s dlouhodobými bezpečnostními zárukami pro Ukrajinu. Bidenovi asistenti říkají členům Kongresu, že chtějí přejít k něčemu podobnému, co nazývají „*izraelským modelem*“, který má se Spojenými státy desetiletý bezpečnostní závazek.

Zatímco ukrajinský závazek by byl téměř jistě kratší, smyslem by podle představitelů administrativy bylo přesvědčit Putina, že tok zbraní a výcviku do Kyjeva nebude váznout – a odbourat část politiky z epizodických debat o tom, kolik pomoci bude Ukrajině poskytnuto v příštím půlroce nebo roce.

To však nejsou bezpečnostní „*záruky*“, o které usiluje pan Zelenskyj. Ti, kdo prosazují silnější závazek vůči Ukrajině, tvrdí, že bezpečnost země může zaručit pouze členství v NATO a ochrana v rámci jeho slibu kolektivní obrany.

Anders Fogh Rasmussen, bývalý generální tajemník NATO, který je nyní poradcem pana Zelenského, řekl minulý týden deníku Guardian, že „*pokud se NATO nedokáže dohodnout na jasném postupu pro Ukrajinu, je zde jasná možnost, že některé země jednotlivě podniknou kroky*“. Tvrdil, že „*Poláci by mimo jiné vážně uvažovali o tom, že do toho půjdou*“.

Kaja Kallasová, estonská premiérka, v nedávném rozhovoru pro The New York Times uvedla, že chápe, že Ukrajina nebude na summitu příští měsíc přizvána ke vstupu do aliance. Podle ní však musí být Ukrajině nabídnuto členství, „*až budou vhodné podmínky*“ – až ustanou boje.

Jiní však tišeji argumentují, že silnější závazek k ukrajinskému členství pouze nahrává onomu ruskému narativu, že válka je snahou NATO destabilizovat ruskou vládu. A mohlo by to Putinovi poskytnout větší motivaci k pokračování války nebo k její eskalaci.

Zdroj: dnyuz.com